

Natura 2000

RO

NATURĂ

© Frank Vassen

- Natura 2000 este rețeaua de arii de conservare a naturii la nivelul Uniunii Europene, creată pentru a asigura supraviețuirea celor mai valoroase specii și habitate din Europa. Nu este limitată la rezervațiile naturale, ci se bazează pe un principiu mult mai larg de conservare și utilizare sustenabilă, conform căruia oamenii și natura pot trăi împreună în armonie.
- Până la sfârșitul lui 2008, rețeaua va cuprinde peste 25 000 de situri, acoperind circa 20 % din suprafața totală a teritoriului UE – în jur de 800 000 km² – plus 100 000 km² de mediu marin.
- Natura 2000 se află în centrul politicii UE privind natura și reprezintă o demonstrație remarcabilă a angajamentului Europei de a acționa în direcția conservării bogatei sale biodiversități pentru generațiile următoare.
- Natura sălbatică și ecosistemele Europei sunt amenințate. UE s-a angajat să stopeze declinul biodiversității până în 2010 și este parte la un acord global vizând reducerea semnificativă a pierderii biodiversității până la acea dată. Natura 2000 este esențială îndeplinirii acestui obiectiv.
- Rețeaua se fundamentează pe două acte legislative comunitare deschizătoare de drumuri: Directiva Păsări din 1979 și Directiva Habitate din 1992.
- Natura 2000 se află încă în curs de dezvoltare, acoperind o gamă din ce în ce mai bogată de floră și faună europeană. Oferă deja protecție pentru 1 000 de specii rare și amenințate de animale și plante și 200 de tipuri de habitat din cele 27 de state membre.

natură

Elementul 1: Este în interesul nostru să salvăm biodiversitatea

În Europa, biodiversitatea se află sub amenințare: multe dintre speciile indigene de animale din Europa sunt în pericol. În jur de 800 de specii de plante din Europa sunt în pericol de dispariție globală și majoritatea stocurilor de pește se află sub limitele de siguranță. Dacă dispar, este pentru totdeauna – pierderea este ireversibilă.

Există multe motive pentru a acționa acum în vederea stopării pierderii biodiversității. Avem datoria morală de a avea grijă de planete pentru generațiile viitoare. Natura ne oferă relaxare, plăcere și inspirație. „Serviciile ecosistemice” generează aer curat, apă, alimente, medicamente și materii prime vitale pentru sănătatea noastră și pentru calitatea vieții. Iar mediul natural oferă locuri de muncă pentru nenumărați europeni, prin agricultură, turism, pescuit și multe alte ocupații.

Este foarte greu să atribuim o valoare financiară acestor resurse, însă estimările indică sute de miliarde de euro pe an.

Natura se află la baza tuturor lucrurilor și depindem de ea pentru a supraviețui.

Finlanda – păduri pentru viitor

Industria chereștei reprezintă o activitate majoră în partea centrală a Finlandei. Această activitate trebuie abordată în mod sustenabil, pentru a asigura supraviețuirea pădurilor.

Cu Natura 2000, proprietarii privați și autoritățile din domeniul mediului conlucrează în vederea elaborării unor planuri de gestionare a pădurilor care să pună în echilibru potențialul economic și necesitățile de conservare.

© Kirsten Sundseth

Elementul 2: Natura 2000 este un parteneriat între oameni și natura sălbatică

Natura 2000 se află în centrul politicii UE privind biodiversitatea: un program unic și ambițios de dezvoltare sustenabilă și conservare a moștenirii naturale extrem de bogate a Europei.

Atunci când statele membre și Comisia Europeană identifică și adoptă situri de o valoare deosebită în vederea includerii în cadrul rețelei, aceasta nu înseamnă că oamenii și activitățile economice sunt excluse – dimpotrivă. Activitățile sustenabile sunt încurajate. Natura 2000 se fundamentează pe coexistența armonioasă dintre umanitate și natură, creând un peisaj viu și în continuă schimbare: produsul unei „conservări în parteneriat”. Intervenția umană este necesară pentru menținerea multor habitate familiare, precum pășunile, bărganurile și terenurile împădurite, iar oamenii fac parte din ciclul vieții.

Printre activitățile economice se numără agricultura, turismul, pescuitul, silvicultura, vânătoarea sustenabilă, activitățile de agrement și proiectele de infrastructură. Statele membre trebuie însă să asigure faptul că siturile sunt protejate de schimbări dăunătoare și administrate în conformitate cu normele stabilite în Directiva Habitata.

Părțile interesate de la nivel local ar trebuie să fie implicate integral, indiferent că sunt proprietari de terenuri, agenți economici, autorități locale, grupuri comunitare și de protecție a mediului sau persoane particulare. Fără sprijin public, programul nu poate reuși. Este necesară o transparență totală.

Comisia a creat un site internet special cu detalii privind progresele înregistrate de rețea: http://circa.europa.eu/Public/irc/env/natura_2000/home.

Elementul 3: Natura 2000 reflectă un angajament pe termen lung al UE

Au trecut aproape 30 de ani de când UE a adoptat primul său act legislativ important privind conservarea naturii, în 1979.

Date esențiale privind Natura 2000:

- 1979 Directiva Păsări: prevede arii de protecție specială (SPA-uri) pentru păsări.
- 1992 Directiva Habitata: instituie Natura 2000 și impune statelor membre să desemneze arii speciale de conservare (SAC-uri).
- 2001 La Göteborg (Suedia), liderii UE convin să stopeze pierderea biodiversității în UE până în 2010.
- 2002 Declarația de la El Teide: statele membre se angajează să sporească gradul de informare cu privire la Natura 2000 și să implice părțile interesate.

Azore – grija pentru capitalul natural

Balelele și delfinii sunt atracții turistice populare pentru litoralul insulelor Azore, la Oceanul Atlantic. Însă un număr prea mare de vizitatori ar putea dăuna animalelor pe care aceștia vin să le vadă. Guvernul regional al insulelor Azore a elaborat un cod de conduită pentru ariile sale marine incluse în Natura 2000 și colaborează cu observatorii de balelele locale pentru a oferi formare în domeniul administrării și conservării. Vizitatorii sunt satisfăcuți și toată lumea are de câștigat.

Nouă regiuni biogeografice

Alpină: lanțuri muntoase la mare altitudine, cu climă rece și aspră, păduri și vârfuri stâncoase, cuprinzând munții Alpi, Pirinei și Apenini.

Atlantică: zonele occidentale de coastă ale Europei, cu relief plat și stânci, plus estuarele unor râuri principale. Curentul Golfului aduce ierni blânde și veri răcoroase.

Pontică: țărmurile vestice și nordice ale Mării Negre, cu întindere până în Bulgaria și România. Delta Dunării este un labirint de mlaștini, lacuri și insule, adăpostind o gamă largă de specii de faună.

Boreală: nordul extrem al Europei, întinzându-se până la Cercul Arctic; pădurile acoperă 60 % din această regiune, care adăpostește mii de păsări migratoare.

Continentală: centrul Europei – în majoritate agricol – care se întinde pe teritoriul a 11 țări, din Franța până în Polonia. Verile sunt foarte calde, iar iernile reci.

Macaroneziană: compusă din insulele vulcanice ale Europei din Oceanul Atlantic: Azorele, Madeira și Canarele. Reprezentând doar 0,3 % din teritoriul UE, această regiune adăpostește 19 % din tipurile de habitat de interes pentru UE.

Mediterraneană: țările din sudul Europei, cu climă caldă și uscată, cu munți, pășuni, insule și coaste litorale întinse.

Panonică: stepele din Ungaria și din sudul Slovaciei și câmpiile uscate din bazinul Carpaților adăpostesc 40 % din speciile de plante din Ungaria.

Stepică: de la București (România) spre vest, prin partea inferioară a luncii Dunării, către nordul Mării Negre, cu relief de șes și zone umede.

Elementul 4: Rețeaua crește constant

Statele membre desemnează siturile Natura 2000 în parteneriat cu Comisia și au șase ani la dispoziție pentru a institui măsurile necesare de administrare. Varietatea habitatelor și speciilor naturale din cadrul rețelei a crescut odată cu extinderile succesive ale UE. În 1995, aderarea Suediei și a Finlandei a dus la crearea regiunii boreale. În 2004, Ungaria, Slovacia și Republica Cehă au adăugat regiunea panonică, iar în 2007, România și Bulgaria au contribuit cu regiunea stepică și regiunea pontică, sporind și mai mult bogata diversitate de faună și floră a rețelei.

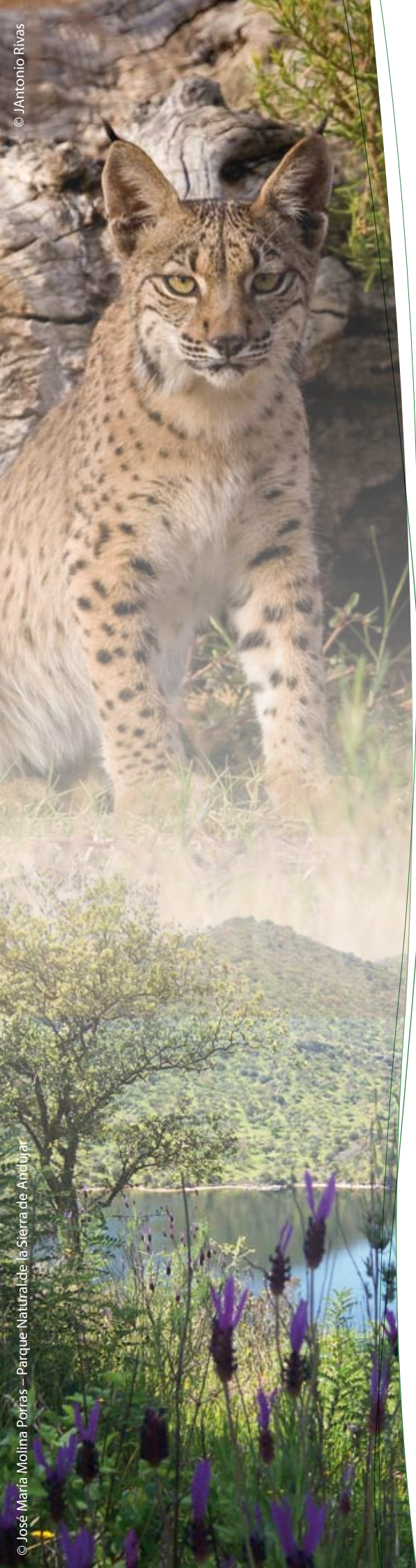
Progresele recente au fost rapide:

- Între 2001 și 2004 s-au adăugat situri din patru regiuni (macaroneziană, alpină, atlantică și continentală).
- În 2005 s-au adăugat mai multe arii din regiunea boreală, iar în 2006 din regiunea mediteraneană.
- În noiembrie 2007 s-au adăugat primele arii din regiunea panonică și s-au actualizat regiunile atlantică, boreală și continentală. Aceasta a însemnat adăugarea la rețea a unor situri din zece noi state membre și a unei arii teritoriale de mărimea Portugaliei.
- În ianuarie 2008, regiunile alpină și macaroneziană au fost actualizate, urmate de regiunea mediteraneană în primăvară.

Rețeaua marină offshore a Natura 2000 este încă incompletă, fiind necesare progrese suplimentare.

Până la sfârșitul anului 2008, Natura 2000 va acoperi o suprafață geografică mai mare decât suprafața Spaniei și Italiei la un loc. Pentru 2009 sunt planificate noi actualizări.

Elementul 5: Natura 2000 reprezintă o schiță pentru viitor

Protejarea biodiversității va fi mai importantă decât oricând în anii care vin.

Schimbările climatice duc la creșterea temperaturilor pe glob și afectează tiparul anotimpurilor și vor continua să facă acest lucru chiar dacă se reduc emisiile de gaze cu efect de seră. Acest fapt are un impact serios asupra ecosistemelor și faunei și florei sălbatice.

- „Calendarul” natural al unor evenimente precum reproducerea sau migrarea suferă modificări.
- Studiile arată modificări ale comunităților de păsări migratoare.
- Până în 2050, majoritatea speciilor de amfibieni și reptile ar putea să își piardă habitatele propice.
- Plantele din Europa îmbobocesc și înfloresc mai devreme. Mai mult de jumătate din speciile de floră europene ar putea deveni vulnerabile până în 2080.

Siturile Natura 2000 reprezintă spații esențiale pentru natură și trebuie să fie suficient de mari și, dacă este posibil, interconectate, pentru a permite speciilor să supraviețuiască sau să migreze ca să se adapteze la clima în schimbare. De exemplu, în Spania, puținele exemplare de linx iberic suferă din cauza consangvinizării, deoarece rețelele rutiere îi izolează în arii restrânse.

Protejarea biodiversității ajută și la contracararea efectelor schimbărilor climatice, deoarece pădurile și turbăriile absorb și stochează carbonul. Natura 2000 oferă servicii ecosistemice vitale și, prin urmare, este un element esențial pentru asigurarea vieții noastre în viitor.

Finanțare comunitară

Sprijinul financiar al UE pentru Natura 2000 a crescut substanțial de-a lungul anilor. Din 1992 până în 2006, filiera LIFE-Nature a programului LIFE a furnizat sprijin financiar important pentru proiectele de demonstrație și de bune practici. În 2007, bugetul LIFE+ (2007-2013) a finanțat proiecte în valoare de 187 milioane EUR, 50 % dintre fonduri fiind rezervate pentru natură și biodiversitate. Cu toate acestea, principala sursă de finanțare pentru statele membre pentru administrarea siturilor o reprezintă fondurile structurale și Fondul pentru dezvoltare rurală.

Monitorizarea rețelei

Este important să știm dacă Natura 2000 reușește să își atingă obiectivele. Un barometru Natura biannual semnalează ultimele progrese. De asemenea, Comisia evaluează rapoartele de implementare ale statelor membre la fiecare șase ani. Este în curs de dezvoltare un sistem informațional geografic (GIS) care să prezinte online informații despre întreaga rețea Natura 2000.

Elementul 6: Parte a unui efort internațional

Europa nu este singură în eforturile sale de protejare a biodiversității. Convenția Organizației Națiunilor Unite privind diversitatea biologică (CBD) reprezintă unul dintre rezultatele summitului Terra de la Rio din 1992. Convenția solicită conservarea și utilizarea sustenabilă a biodiversității și adopta obiectivul global de reducere semnificativă a ratei de pierdere a biodiversității până în 2010. Natura 2000 este principala contribuție a UE la implementarea programului de lucru al CBD cu privire la ariile protejate, intenționând instituirea de sisteme naționale și regionale bine administrate pentru protejarea siturilor terestre (până în 2010) și marine (până în 2012).

Informații suplimentare:

Site-ul internet Natura 2000 al Direcției Generale Mediu:
http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Agenția Europeană de Mediu
http://reports.eea.europa.eu/report_2002_0524_154909/en

Oficiul pentru Publicații

© Comisia Europeană, 2009
Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei.
doi:10.2779/42759

ISBN 978-92-79-12111-1

9 789279 121111

